

यमुन्द्र m. N. pr. eines Mannes P. 4,1,149, Sch. — Vgl. यामुन्द्रायनि.
यमुषदेव Bez. einer Art Zeug RĀĀ-TAR. 1,299.

यमेतका f. eine Art Pauke, auf der die Stunden angeschlagen werden,
TRIK. 1,1,121.

यमेश (2. यम + ईश) adj. Jama zum Beherrscher habend; n. das
Nakshatra Bharani VARĀH. BRH. S. 7,5.

यमेश्वर (2. यम + ईश) n. N. eines Liṅga Verz. d. Oxf. H. 77, b, 15.

1. यम्य partic. fut. pass. von यम् P. 3,1,100. Vop. 26, 15.

2. यम्ये (von 2. यम) adj. verzwillingt: नाना चक्राति यम्याई वपूषि RV. 3,33,11. Dagegen scheint zu यमी (f. von यम) zu gehören यम्यै: RV. 5, 44, 4 und यम्या संयती 9,68,3 und auf die letztere Stelle dürfte die Aufnahme von यम्या (sollte wohl यम्या betont sein) unter den Namen für Nacht NAIGU. 1,7 (vgl. ÇAT. BR. 8,5,2,5) zu beziehen sein.

ययौति (vielleicht von यत्) m. N. pr. eines Stammhaupts der Vorzeit, eines Sohnes des Nahusha, TRIK. 2,8,8. LIA. I,713. 726. ययातिर्ये न-
ङ्गुप्यस्य वर्तिषि देवा घ्रासति RV.10,63,1. ययातिवत् 1,31,17. — RV. ANUKR. MAITRUP. 1,4. MBH. 1,47. 222 (S. 9). 3155. 2,319. 3,2235. 16675. 4,1768. 5,3903. 3918. 7,2292. 6029. 12,987. fgg. 13,324. HARIV. 1599. fgg. R. 4, 70,41 (72,30 GORR.). 2,21,46. 61.77,10 (84,9 GORR.). R. GORR. 2,116,32. 3,71,8. 4,16,8. ÇĀK. 82. KATHĀS. 27,67. Verz. d. Oxf. H. 13,a,4. 40,a,35. 73,b,11. 343,b,16. fg. VP. 413. BHĀG. P. 1,12,24. 6,6,31. 9,18,1. 23,18.

ययातिचरित n. Jajāti's Geschichte Verz. d. Oxf. H. 13,a,3. 44,b,30.
Titel eines Schauspiels 144, b, No. 301. fg.

ययातिपतन n. Jajāti's Fall (पतन), N. pr. eines Wallfahrtsortes
MBH. 3,4089.

ययातिविजय m. Jajāti's Sieg, Titel eines Werkes ŚĀH. D. 176,1.

ययावरै (v. l. या) m.: तस्माद्ययावरैः क्षेम्यस्मिंशे तस्माद्ययावरैः क्षेम्य-
ध्यवस्यति TS. 5,2,1,7.

ययिँ und ययौँ (von 1. या) UNĀDIS. 3,139. adj. laufend, eilend: उद्यो ययिँ
निरुपः स्रोतसामृजत् die Wolke RV. 1,31,11. उपकुरेषु यदचिंधं ययिम्
87,2. उद्यो वा ककुक्षो ययिः प्राणवे ययिषु संतनिः 5,73,7. प्र हृद्रेणा ययिना
पत्ति सिन्धवः 10,92,5. सिन्धवो न ययियः 78,7. अर्वाञ्चमय्य प्ययँ नृवाकृणां
रथं युञ्जायाम् 2,37,5. ययीरश्चः UĒGVAL. ययी (ययिन् ÇKDR.) ÇIVA UNĀDIK.
bei WILSON.

ययुँ (wie eben) PAT. zu P. 6,1,12. adj. dass. Bez. des Rosses VS. 22,19.
ययुँ (UNĀDIS. 1,22) steht AV. 4,24,2, die Stelle ist aber verdorben. Nach
AK. 2,8,2,13. TRIK. 3,3,318. H. 1243. an. 2,377 und MED. j. 46 ein
zum Rossopter bestimmtes (frei umherlaufendes) Ross; nach TRIK. H. a. n.
und MED. auch Pferd überh.

ययिँ (von 1. य) conj. wann P. 5,3,21. Vop. 7,101. H. ç. 203. mit
ind. und potent., es entsprechen तर्हि und एतर्हि. रत्तांसि वा एनं त-
र्ह्याल्भते ययिँ न जायते ययिँ चिरं जायते AIR. BR. 1,16,27. TS. 1,7,1,2.
ययिँ हेता यज्ञमानस्य नाम गृह्णीयात्तर्हि ब्रूयात् 4,3,3,1,1,3,1,1,5,1,
3,4,4,3,1,7,2,1,1,3,5. Das Wort erscheint erst wieder im BHĀG. P.
und zwar in der Bed. wann, als, wenn (es entsprechen तत्र, तदा, अथ,
तत्प्रभृति, gewöhnlich fehlt aber das correl.); mit perf. 1,11,9. 18,6.
imperf. 5,1,6. 3,10. aor. 10,29,36. praes. 3,27,2. 32,9. 7,9,20. potent.
2,7,38. 9,3. ohne verbum finitum 1,8,38. 3,15,46. 4,25,55. 28,15.

5,5,32. 6,2,42. 10,8,24. da, weil 3,21,20. 4,20,3. 5,18,3.

1. यँ m. 1) Getraide, in frühester Zeit vermuthlich mehlgabende Kör-
nerfrucht überh., Korn; in der Folge Gerste, pl. Gerstenkörner (AK.
2,9,15. 24. H. 401. 1170. 1181. an. 2,534. HALĀJ. 2,430. P. 4,3,166,
VĀRT. 1, Sch.). Im AV. und namentlich in den BRAHMAṆA sind यव und
त्रीहि die Hauptarten der Körner, während im RV. der Reis nicht
genannt wird. RV. 1,23,15. 66,3. यवं वर्पता 117,21. पच्यति यवः es reift
die Frucht 133,8. यवं न चर्कषद्दृषी 176,2. यवो वृष्टीव मोदते 2,3,6. 14,
11. 5,83,3. 7,3,4. 8,2,3. 22,6. 52,9. 67,10. 9,55,1. 68,4. 10,27,8.
यवेन क्षुधं तरेम 42,10. 68,3. 131,2. AV. 2,8,3. 6,30,1. 50,1. 2. 91,1.
त्रीहि, यव, माष, तिल 140,2. 142,1. 2. 8,7,20. 9,1,22. 6,14. त्रीहियवौ
12,1,42. VS. 3,26. 18,12. 23,30. TS. 6,2,10,3. 4,10,5. 7,2,10,2. TBR.
1,8,1,1. ÇAT. BR. 1,1,1,20. 2,5,2,1. 3,6,1,9. 10. 4,2,1,11. 12,7,2,9.
त्रीहियवाः 14,9,3,22. KĀTJ. ÇR. 1,4,14. 9,1. त्रीहिन्यान्वा पक्वान्द्य-
वस्यति reife Fruchtfelder 22,3,42. ĀÇV. ÇR. 6,9,1. KAUC. 8. 24. 34. 69.
सयव 28. 86. कलापि ÇĀKĀH. ÇR. 14,40,17. खल 15. वेला LĀTJ. 8,
3,7. मुष्टि GOBH. 3,7,5. KATHĀS. 71,266. चूर्णा ÇĀKĀH. ÇR. 4,13,31. नोद्
H. 402. — M. 3,267. 5,29. 9,39. यवान्विवेत 11,108. 152. 198. JĀĒN. 1,230.
पञ्चशीर्षा यवाश्यापि शतशीर्षाश्च शालयः MBH. 6,87. शेषधीना यवाः (उत्त-
माः) 14,1220. BHĀG. P. 11,16,21. R. 3,22,7. 16. SUCR. 1,73,6. 143,18. 164,2.
189,9. 198,19. यवान् 2,131,4. 133,5. Verz. d. Oxf. H. 30,b,38. यवाङ्कुर RAGH.
9,42. प्ररोह KUMĀRAS. 7,17,82. यवाः प्रकोषीना न भवन्ति शालयः Spr. 1416.
1713. 1908. त्रीहियवम् 2282. fgg. VARĀH. BRH. S. 8,30. 15,6. 16,7. 19,6.
29,4. 41,2. 46,33. 53,16. क्षेत्र KATHĀS. 33,111. PAÑKĀT. 224,4. MĀRK.
P. 13,7. 49,67. P. 1,4,27. Sch. 4,2,16. Sch. 1,4,52. VĀRT. 7, Sch.
श्यायि हि यवशब्दाद्दीर्घप्रकाविशेषं प्रतियति स्नेह्यास्तु कडुम् Schol. zu
NĀJAS. 2,56 (ed. Calc. 1828). Am Ende eines adj. comp. f. स्था P. 4,1,
54, Sch. Vgl. इन्द्र°, काक°, कु°, तिक्तयवा, पूतयवम्, पूयमानयवम्, भद्र-
यव. — 2) ein Gerstenkorn als Maass = 1/6 Aṅgula KĀTJ. PADDH. 336,
16. 26. 337,10. TRIK. 2,2,2. = 1/8 Aṅgula VARĀH. BRH. S. 38,2. 79,8.
als Gewicht = 6 Senfkörner M. 8,134. JĀĒN. 1,362. WISE 123. = 12
Senfkörner = 1/2 Guṅḡā ÇĀKĀH. SAṆH. 1,1,30. यवाः सप्त विपस्य JĀĒN.
2,98. Vgl. त्रि°. — 3) in der Chiromantie eine dem Gerstenkorn ähn-
liche Figur an der Hand VARĀH. BRH. S. 68,42. 70,2. SĀMUDRAKA im
ÇKDR. — 4) Bez. einer best. Constellation, wenn nämlich die günstigen
Planeten in den Häusern 4 und 10, die ungünstigen in 1 und 7 stehen,
VARĀH. BRH. 12,5. 14.

2. यँ m. pl. nach den Comm. so v. a. पूर्वपत्ताः die ersten Monatshälften
VS. 14,26. 31. ÇAT. BR. 8,4,2,1. मास वै यवाः KĀTJ. 21,2. MAH. zu VS.
12,74. यवात्तर Schol. zu LĀTJ. 1,11,27. 2,2,6. Andere Texte haben
die Form यव.

3. यँ (von यु) P. 3,3,57. Sch. 23. Sch. nach gaṇa उक्कृदि zu P. 6,
1,160 im Veda यवै; adj. fernhaltend, abwehrend: अग्निपव इन्द्रो यवः
सोमो यवः। यवयावो नो देवा यवयत्नेनम् AV. 9,2,13. यवो ऽसि (Anfang
eines Mantra) JĀĒN. 1,230.

यवक (von 1. यव) m. TRIK. 3,5,3. P. 5,2,3. Gerste RĀMĀÇR. zu AK.
ÇKDR. VARĀH. BRH. S. 29,3. VĀGBH. 6,5. 25. यँक = यवप्रकार gaṇa
स्थलादि zu P. 5,4,3.